

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-9)

DÜNYA YOKSULLUKLA MÜCADELE GÜNÜ (17 EKİM 2024)

Birleşmiş Milletler yoksulluğu gelir eksikliğinin yanında güvensiz konut, beslenme yetersizlikleri, adaletsizlikler, sağlık hizmetlerine erişimde kısıtlılık, politik güçsüzlük, tehlikeli çalışma koşulları gibi onurlu bir şekilde yaşamak için gerekli olan ihtiyaçların eksikliği olarak tanımlamaktadır.¹ Aşırı yoksulluk, günde 1,90 dolardan az bir gelirle yaşamak olarak tanımlanmaktadır.² Dünya Bankası Eylül 2022'de küresel yoksulluk sınırını farklı para birimlerini ortak, karşılaştırılabilir bir birime dönüştürmek ve ülkeler arasındaki fiyat farklılıklarını hesaba katmak için kullanılan Satın Alma Gücü Paritesi (SAGP)(Purchasing Power Parity, PPP) yöntemine dayalı olarak 1,90 dolardan 2,15 SAGP dolara çıkarmıştır. Bu yeni eşik, 2017 yılı fiyatları esas alınarak yeniden hesaplanmıştır.³ 2022 yılı Küresel Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi raporuna göre, küresel nüfusun yaklaşık %9,2'si (yaklaşık 700 milyon kişi) aşırı yoksulluk içinde yaşamaktadır. Bu nüfusun büyük çoğunluğu gelişmekte olan ülkelerde yoğunlaşmıştır. Yoksulluk içinde yaşayan insanların yaklaşık %90'ı Sahra Altı Afrika ve Güney Asya'da yaşamaktadır. Yoksulluk, çocukları da ciddi bir şekilde etkilemektedir. Dünyadaki yoksulların yaklaşık yarısı 18 yaşın altındaki çocuklardır. Yoksulluk içinde büyüyen çocukların yetişkin olduklarında yoksulluk yaşama olasılıkları daha yüksek olduğundan, nesiller arası etkileri de olabilmektedir.²

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının ilk maddesi "Yoksulluğa Son"dur ve 2030 yılına kadar yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmeyi hedeflemektedir.⁴ Yoksulluğu ve gelir eşitsizliğini azaltma çabaları sonucunda yoksulluk içinde yaşayan küresel nüfus 1990'da %36 iken 2022'de %9,2'ye düşmüştür.² Ancak mevcut ilerleme hızıyla dünyanın 2030 yılına kadar aşırı yoksulluğu sona erdirmeye küresel hedefine ulaşması pek mümkün görünmemektedir. Tahminlere göre 2030 yılına gelindiğinde yaklaşık 600 milyon insanın hala aşırı yoksullukla mücadele etmekte olacağı beklenmektedir.⁵ Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu'nun 2002 Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi'nden sonra kabul ettiği çok yıllık çalışma programı bağlamında yoksulluğun ortadan kaldırılması her yıl "en önemli konu" olarak ele alınmaktadır. Bu konu ile ilgili olarak öncelikli olarak yapılacaklar eylemler şu şekilde belirlenmiştir:⁴

- Sürdürülebilir geçim kaynaklarına, girişimcilik fırsatlarına ve üretken kaynaklara erişim iyileştirilmelidir.
- Temel sosyal hizmetlere evrensel erişim sağlanmalıdır.
- Sosyal koruma sistemleri geliştirilmelidir.
- Yoksulluk içinde yaşayan insanlar ve onların örgütleri güçlendirilmelidir.

¹ [Internet] IISD, International Day for the Eradication of Poverty 2024 <https://sdg.iisd.org/events/international-day-for-the-eradication-of-poverty-2024/#:~:text=The%20International%20Day%20for%20the,in%20poverty%20and%20wider%20society>. Erişim Tarihi:7.10.2024

² [Internet] Socia Income, World Poverty Statistics 2024 https://socialincome.org/en/int/world-poverty-statistics-2024?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwY64BhCaARIsAIfc7YbGdbIGWFVPUiL9k9vZkR2Zz6u4n9U_4X4BwiCmVHMfuTTObt8wsaAkjdEALw_wcB Erişim Tarihi:7.10.2024

³ [Internet] World Bank, Fact Sheet: An Adjustment to Global Poverty Lines <https://www.worldbank.org/en/news/factsheet/2022/05/02/fact-sheet-an-adjustment-to-global-poverty-lines#1> Erişim Tarihi:7.10.2024

⁴ [Internet] UN Department of Economic and Social Affairs Sustainable Development, Poverty Eradication <https://sdgs.un.org/topics/poverty-eradication#description> Erişim Tarihi:7.10.2024

⁵ [Internet] World Bank, Ending Poverty and Ensuring Dignity for All <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/10/16/end-poverty-and-ensure-dignity-for-all> Erişim Tarihi:7.10.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-9)

- Yoksulluğun kadınlar üzerindeki etkisi ele alınmalıdır.
- Yoksulluğun ortadan kaldırılması için uluslararası iş birlikleri artırılmalıdır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 2018-2027 yıllarını "Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması için Üçüncü Birleşmiş Milletler Onyılı" olarak ilan etmiştir. Üçüncü Onyıl'ın temasının "Yoksulluksuz Bir Dünya İçin Küresel Eylemleri Hızlandırma" şeklinde 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ne uygun olarak belirlemiştir.⁶

Her yıl 17 Ekim'de kutlanan Dünya Yoksullukla Mücadele Günü, 1987 yılında Paris'te düzenlenen bir toplantıda yoksulluğun insan haklarının ihlali olduğunun ilan edilmesiyle ortaya çıkmıştır. BM Genel Kurulu, 22 Aralık 1992'de kabul edilen 47/196 sayılı kararla 17 Ekim'i uluslararası bir gün olarak ilan etmiştir. Dünya Yoksullukla Mücadele Günü, devletleri yoksulluk ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ilişkin somut faaliyetler sunmaya teşvik etmektedir. Bu yılın teması "**Toplumsal ve Kurumsal Kötü Muameleye Son Vermek: Adil, barışçıl ve kapsayıcı toplumlar için birlikte hareket etmek**" olarak belirlenmiştir.⁷ Bu yılki tema yoksulluğun gizli boyutlarından biri olan yoksulluk içinde yaşayan insanların deneyimlediği sosyal ve kurumsal kötü muameleyi vurgulayarak adil, barışçıl ve kapsayıcı toplumları teşvik etmek için Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 16. maddenin üzerinde birlikte hareket etmenin önemini vurgulamaktadır.⁸ Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 16. maddesi barışçıl ve kapsayıcı toplumlara ulaşmayı, herkes için adalete erişim sağlamayı ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar inşa etmeyi amaçlamaktadır.⁹ Toplumsal ve kurumsal kötü muamele, güvensizlik ve saygısızlık gibi olumsuz tutumların yanı sıra, insanların sağlık hizmetleri, eğitim, barınma gibi temel haklara erişimini de olumsuz etkilemektedir. Adil, barışçıl ve kapsayıcı toplumlar oluşturmak için yapılması gerekenler şunlardır:¹⁰

- 1- Yoksulluk deneyimi yaşamış bireylerin bilgi ve deneyimlerini paylaşabilecekleri ortamlar yaratmak ve bu bilgileri tanıyıp değer vermek.
- 2- Yoksulluk içindeki insanların özgüvenlerini yeniden kazanmalarına ve kendi hayatlarına dair kararlar almalarına destek olmak.
- 3- Yoksulluk yaşayan insanların topluma sağladıkları katkıları kabul etmek ve onların bu konudaki tecrübelerini politika oluşturmak ve uygulamalar için yararlanmak.

Sonuç olarak, yoksulluğun kolektif başarısızlığını düzeltmek için ülkeler belirlenen önerilere uyarak en geride kalan insanların ihtiyaçlarına uygun, etkili ve saygılı bir şekilde cevap verecek etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmalıdır.¹⁰

⁶ [Internet] UN, Third United Nations Decade for the Eradication of Poverty 2018-2027

<https://social.desa.un.org/issues/poverty-eradication/third-United-nations-decade-for-the-eradication-of-poverty-2018-2027> Erişim Tarihi:8.10.2024

⁷ [Internet] UN Department of Economic and Social Affairs Social Inclusion, International Day for the Eradication of Poverty, 17 October 2024 <https://social.desa.un.org/issues/poverty-eradication/events/poverty-day-2024#:~:text=The%20theme%20for%20this%20year,%2C%20peaceful%20and%20inclusive%20societies%22>. Erişim Tarihi:7.10.2024

⁸ [Internet] UN, International Day for the Eradication of Poverty, 17 October <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim Tarihi:8.10.2024

⁹ [Internet] UN, Sustainable Development Goals <https://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/> Erişim Tarihi :8.10.2014

¹⁰ [Internet] UN, International Day for the Eradication of Poverty, 17 October https://social.desa.un.org/sites/default/files/inline-files/EN-2024-IDEP-Conceptnote.pdf?_gl=1*zojn7c*_ga*MjA5Njg2Mjc2Mi4xNzI3MjY4OTYx*_ga_TK9BQL5X7Z*MTcyODM2OTE2NC40LjEuMTcyODM3MTg0My4wLjAuMA. Erişim Tarihi:8.10.2024